

NOWE ODKRYCIA NA POMORZU GDAŃSKIM W LATACH 1969—1970

W latach 1969—1970 Muzeum Archeologiczne w Gdańsku i konserwator zabytków archeologicznych na województwo gdańskie przeprowadzili na terenie województwa gdańskiego 16 badań ratowniczych, 95 badań powierzchniowych oraz badania sondażowe na 6 stanowiskach. Materiał pozyskany w trakcie tych prac przekazany został Muzeum Archeologicznemu w Gdańsku, które ponadto wzbogaciło się o dalsze eksponaty drogą darów (48 sztuk) i zakupów (11 sztuk).

Wśród opisanego w niniejszym artykule materiału znajdują się nieliczne eksponaty datowane na środkową epokę kamienia (Jantar, pow. Nowy Dwór Gdański) oraz materiał przynależny do neolitycznej kultury amfor kulistych ze Świbna, pow. Gdańsk, wzbogacające nasz stan wiedzy o najstarszym osadnictwie pradziejowym na terenie Mierzei Wiślanej. Drogą zakupów znalazł się w zbiorach Muzeum ładny egzemplarz brązowej brzytwy datowanej na młodszą epokę brązu ze Szczodrowa, pow. Kościerzyna. Wzorem lat ubiegłych znaczna ilość nowych nabytków Muzeum przynależy do kultury wschodniopomorskiej. Wśród nowo odkrytych stanowisk należy wymienić osadę tej kultury położoną w Starej Kiszewie, pow. Kościerzyna, oraz kilka cmentarzysk, z których szczególnie godne wzmianki jest cmentarzysko w Chmielonku, pow. Kartuzy, gdzie od kilku lat sporadycznie odkrywa się nowe groby i gdzie dopiero w 1971 r. stwierdzono występowanie na miejscu cmentarzyska z wczesnej i środkowej fazy okresu lateńskiego również bliżej dotąd nie datowanej osady pradziejowej. Wiadomości o przypadkowych odkryciach grobów w Chmielonku dotarły do Muzeum dzięki wysokiemu uświadomieniu o konieczności ochrony zabytków archeologicznych właściciela gruntu Franciszka Jóskowskiego (por. ryc. 6), skutkiem czego Muzeum zawsze na czas przeprowadzić mogło badania ratownicze. Z uwagi na znaczną rozległość i zagrożenie obszaru z grobami kultury wschodniopomorskiej i śladami osady, stanowisko to zostało wytypowane do systematycznego przebadania począwszy od 1972 r. Wielce interesującego odkrycia dokonano też w Li-

sewie, pow. Malbork, gdzie stwierdzono występowanie osady z okresu rzymskiego z ciekawym materiałem, dobrze datowanym srebrnym denarem Antoninusa Piusa. Również i ta osada zostanie systematycznie przebadana w najbliższym czasie. Po raz pierwszy od czasu drugiej wojny światowej Muzeum pozyskało zabytki z okresu wędrówek ludów ze stanowiska dotąd nie znanego w literaturze przedmiotu (Gdańsk-Chełm). Nie jest rzeczą wykluczoną, że dalsze, sondażowe już badania ujawnią istnienie w tym miejscu osady z tego czasu. Skromną kolekcję zabytków z okresu wędrówek ludów wzbogacił też pięknie zachowany grzebień kościany pochodzący jeszcze z badań przedwojennych przeprowadzonych w Pruszczy Gdańskim, pozyskany drogą zakupu. Drugą, najliczniejszą grupę nowo nabytych zbiorów stanowią zabytki wczesnośredniowieczne uzyskane dzięki pracom inwentaryzacyjno-weryfikacyjnym prowadzonym przez Muzeum Archeologiczne w Gdańsku i konserwatora zabytków archeologicznych na województwo gdańskie na stanowiskach z tego czasu, zwłaszcza na grodziskach. Niektóre z tych obiektów doczekały się już badań sondażowych, na przykład grodzisko w Chmielnie, pow. Kartuszy, na którym badania takie rozpoczęto w 1971 r. Wśród materiałów wczesnośredniowiecznych duże znaczenie badawcze ma ceramika przekazana do Muzeum przez dra Leszka Gajewskiego z Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN, zebrana w Jastarni, pow. Puck. Dzięki niej Półwysep Helski pozyskał obok znanego jeszcze sprzed I wojny światowej stanowiska z epoki kamienia (Hel) oraz przebadanej w Jastarni w latach powojennych osady z I w. p.n.e. i I w. n.e. — nowe stanowisko datowane na okres wczesnośredniowieczny.

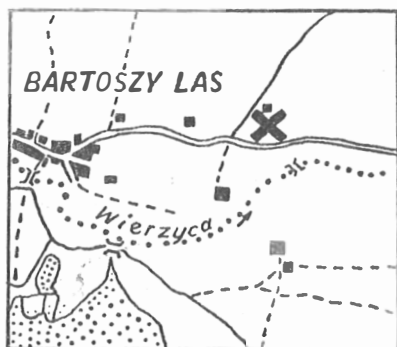
Bartoszy Las, pow. Kościerzyna

Na południowym zboczu wzniesienia położonego po północnej stronie drogi Stara Kiszewa—Bartoszy Las, tuż przy drodze w pobliżu granicy obu wsi, około 50 m na południowy wschód od zabudowań Jana Macha odkryto przypadkowo, częściowo zniszczony grób skrzynkowy kultury wschodniopomorskiej (ryc. 1). Zawartość grobu w postaci ułamków popielnic zabezpieczył, a następnie przekazał Muzeum Archeologicznemu w Gdańsku Tadeusz Kukuryk zamieszkały w Gdańsku-Chełmie.

Materiał zainwentaryzowany został pod nr 1970:116, a składały się nań:

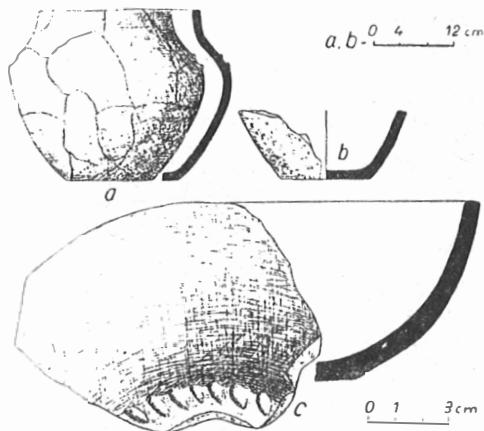
1. Zrekonstruowana popielnica gliniana, dwustożkowata, z zaokrąglonym, wysoko umieszczonym załomem brzuśca, szyjka krótka, cylindryczna o gładkiej powierzchni, brzusiec chropowaty. Na załomie szyjki i brzuśca zachował się ślad po utraconych dwóch uchach. Wymiary: średn. otw. 19 cm, średn. brzuśca 27 cm, średn. dna 12,5 cm, wys. 25,5 cm (ryc. 2a).

2. Dolna część popielnicy o chropowatej powierzchni barwy brunatnej, dno wyodrębnione, średn. 12 cm (ryc. 2b).

Ryc. 1. Bartoszy Las, pow. Kościerzyna. Plan sytuacyjny stanowiska.
Skala 1 : 37 506

Fig. 1. Bartoszy Las, Kościerzyna district. Site plan, Scale 1 : 37 500

Ryc. 2. Bartoszy Las, pow. Kościerzyna:
a — popielnica gliniana, b — dolna część popielnicy, c — fragment misy
Fig. 2. Bartoszy Las, Kościerzyna district: a — clay urn, b — lower part of urn, c — fragment of bowl

3. Fragmenty misy o dnie zdobionym podłużnymi dołkami usytuowanymi koncentrycznie. Powierzchnia gładka, glina barwy szarobrunatnej (ryc. 2c).

4. Fragmenty bliżej nie określonej pokrywy glinianej.

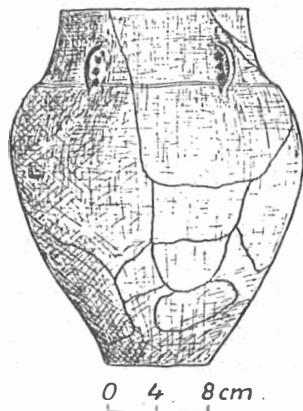
5. Przepalone kości ludzkie.

Borzestowska Huta, pow. Kartuszy

Kierownik Muzeum Kaszubskiego w Kartuzach, Franciszek Treder, ofiarował Muzeum Archeologicznemu w Gdańsku popielnicę twarzową wraz z fragmentami innych naczyń glinianych. Pochodziły one ze zniszczonych grobów skrzynkowych kultury wschodniopomorskiej, znajdujących się na wzgórzu zwanym „Kukanicą”, należącym do gospodarza R. Tempkiego w miejscowości Borzestowska Huta, pow. Kartuszy.

Ryc. 3. Borzestowska Huta, pow. Kartuszy. Popielnica gliniana

Fig. 3. Borzestowska Huta, Kartuszy district. Clay urn.

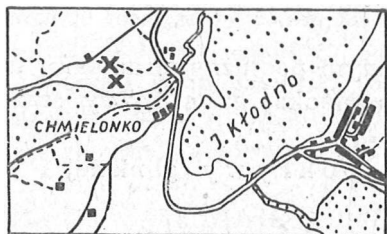

Popielnica ma kształt jajowaty, szyjkę stożkową oraz płaskie wyodrębnione dno. Na szyjce wymodelowana jest para uch z potrójnymi otworkami. W jednym z otworków tkwi kawałek żelaznego drutu. Powierzchnia naczynia jest gładzona, barwa brunatna. Wymiary: średn. otw. 16 cm, średn. brzośca 26 cm, średn. dna 8,6 cm, wys. 29 cm (ryc. 3).

Materiał ten zainwentaryzowany został pod nr 1969 : 28.

Chmielonko, pow. Kartuszy

Kierownik Szkoły Podstawowej w Chmielnie, pow. Kartuszy, B. Darzownika, przekazał wiadomość do Muzeum Archeologicznego w Gdańsku o odkryciu grobu skrzynkowego w miejscowości Chmielonko, pow. Kartuszy. Przypadkowego odkrycia dokonano na polu Franciszka Jóskowskiego, położonym na południowo-zachodnim stoku wzgórza, opadającym ku Jezioru Raduńskiemu, oddalonym około 300 m na zachód od zabudowań. Pole znajduje się między drogą odchodzącą od szosy Chmielno—Zawory, a drogą biegnącą wzdłuż północnego brzegu Jeziora Raduńskiego, odchodzącą na zachód od wspomnianej szosy (ryc. 4). W bada-

Ryc. 4. Chmielonko, pow. Kartuszy. Plan sytuacyjny stanowiska. Skala 1 : 50 000

Fig. 4. Chmielonko, Kartuszy district. Site Plan. Scale 1 : 50 000

niach ratowniczych przeprowadzonych przez pracowników Muzeum — mgr mgr B. Wiącek, J. Podgórskiego, A. Klejnę oraz R. Wykę, udział wzięli uczniowie Szkoły Podstawowej w Chmielnie — Witold Węsiara i Piotr Dela, skierowani do pomocy dzięki życzliwemu ustosunkowaniu się kierownictwa szkoły (ryc. 5). W rezultacie na tym cmentarzysku rozkopano grób nr 1 i palenisko oraz grób nr 2, którego odkrycia dokonał właściciel pola Franciszek Jóskowski (ryc. 6).

Grób nr 1 z obwarowaniem, położony około 25 cm poniżej powierzchni ziemi, miał kształt prostokątnej komory zbudowanej z płyt piaskowca. Przykryty był w części północnej dużą płytą piaskowca, a w części południowej — trzema mniejszymi. Skrzynkę grobu otaczało z czterech stron obwarowanie utworzone z kamieni średniej wielkości (ryc. 7). Grób usytuowany był na linii północ—południe. Wymiary: dł.

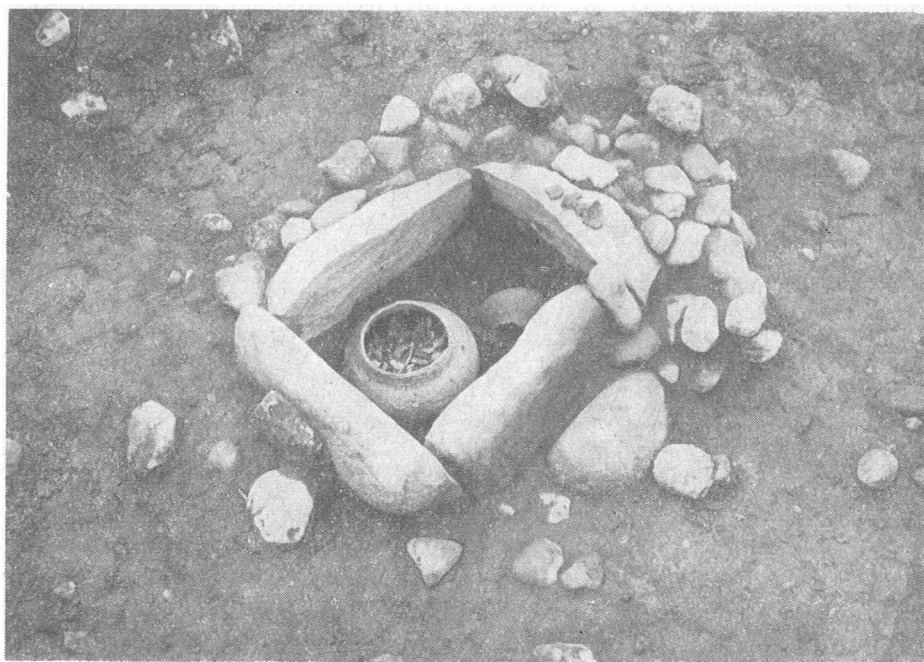
Ryc. 5. Chmielonko, pow. Kartuzy. Odśłonięcie grobu skrzynkowego przy udziale uczniów ze Szkoły Podstawowej w Chmielnie

Fig. 5. Chmielonko, Kartuzy district. Uncovering a chest grave helped by children from the Elementary School in Chmielno

Ryc. 6. Chmielonko, pow. Kartuzy. Odkrywca grobu skrzynkowego, Franciszek Jóskowski

Fig. 6. Chmielonko, Kartuzy district. Finder of chest grave, Franciszek Jóskowski

Ryc. 7. Chmielonko, pow. Kartuszy. Wnętrze grobu skrzynkowego

Fig. 7. Chmielonko, Kartuszy district. Inside of chest grave

0,83 m, szer. 0,63 m; dno grobu znajdowało się na głębokości 0,40 m. Inventarz grobu nr 1 stanowiły trzy popielnice:

1. Popielnica nr 1 gliniana o baniastym brzuścu i wyodrębnionej, niskiej, stożkowatej szyjce. Poniżej szyjki na brzuścu znajdują się 2 pary płaskich guzków rozmieszczonych naprzeciwlegle. Powierzchnia szyjki gładka, brzuśca — chropowata. Barwa gliny brunatna. Wymiary: średn. otw. 18,5 cm, średn. brzuśca 27 cm, średn. dna 13 cm, wys. 25,5 m (ryc. 8a).

2. Pokrywa wpuszczana z zakładką kształtu czapkowego, o powierzchni gładzonej, nie zdobionej. Wymiary: średn. 20 cm. średn. otw. 15 cm, wys. 9,5 cm, (ryc. 8a).

3. W popielnicy odkryto 4 ułamki kołczyków brązowych wykonanych z cienkiego drutu o średnicy 0,2 cm (ryc. 8d, e), dwa fragmenty blaszek brązowych i przepalone kości ludzkie.

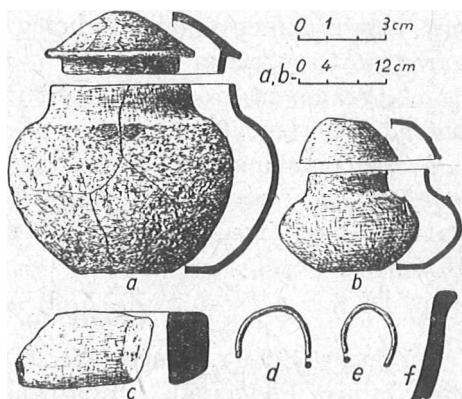
4. Popielnica nr 2 dwustożkowata, z zaokrąglonym załomem brzuśca, z wyodrębnioną stożkowatą szyjką i utraconym uchem. Poniżej przyczepu ucha na brzuścu znajduje się ornament plastyczny w postaci trzech rozchodzących się promieniście listew. Powierzchnia naczynia

gładka, barwy brunatnej i miejscami ciemnoszarej. Wymiary: średn. otw. 10 cm, średn. brzuśca 18 cm, średn. dna 8 cm, wys. 14 cm (ryc. 8b).

5. Pokrywę popielnicy 2 stanowił prawie stożkowaty czerpak ze śladami po utraconym uchu, o płaskim, nie wyodrębnionym dnie. Powierzchnia naczynia gładka, glina barwy szarobrunatnej. Wymiary: średn. otw. 13 cm, średn. dna 6,5 cm, wys. 4,5—6,5 cm (ryc. 8b).

Ryc. 8. Chmielonko, pow. Kartuszy: a — popielnica gliniana z grobu nr 1, b — dwustożkowata popielnica gliniana z grobu nr 1, c — fragment osetki kamiennej z grobu nr 2, d, e — ułamki kolczyków brązowych z grobu nr 1, f — fragment brzegu naczynia glinianego z grobu nr 2

Fig. 8. Chmielonko, Kartuszy district: a — clay urn from grave No. 1, b — biconical clay urn from grave No. 1, c — fragment of whetstone from grave No. 2, d, e — pieces of bronze ear-ring from grave No. 1 — f — fragment of clay pot rim from grave No. 2

6. Ułamki popielnicy nr 3 o powierzchni gładzonej, czerwono-brunatnej, a wśród nich fragment części przydennej.

7. Ułamki misy z wklęsłą szyjką i wychylonym na zewnątrz brzegiem. Powierzchnia misy gładzona, brunatna.

Palenisko odkryte w trakcie eksploracji grobu nr 1 znajdowało się na południowy wschód od grobu. Stanowiło je skupisko kamieni, przeważnie łupanych płyt piaskowca. Część kamieni była przepalona. Między kamieniami zalegała czarna ziemia ze spalenizną, przemieszana z humusem, a także drobne ułamki ceramiczne i kilka większych fragmentów naczyń. Ułamki noszą ślady wtórnego przepalenia. Kształt i rozmiary paleniska trudno określić, ponieważ nie uchwycono go w całości.

Inwentarz paleniska stanowiły: bryłki polepy, węgiel drzewny oraz ułamki naczyń glinianych o powierzchniach gładzonych brunatnych oraz schropowaconych szarobrunatnych. Wśród ułamków znajdują się między innymi fragmenty dna i fragmenty brzegów z krawędzią zagiętą do środka i z krawędzią wychyloną silnie na zewnątrz.

G r ó b nr 2, odkryty na głębokości 25 cm poniżej powierzchni ziemi, był zbudowany z płyt piaskowca i usytuowany na linii północ—południe. Pokrywa grobu nie zachowała się, brak było także wschodniej obudowy komory grobowej. Płyta zachodnia grobu przechylona była

ukośnie ku wnętrzu. Dno komory wyścielały płytki piaskowca (w części północnej) oraz niewielkie kamienie. Z zewnątrz skrzynkę grobu otaczało kilka kamieni średniej wielkości. Wewnątrz komory grobowej odkryto w trakcie eksploracji dwa skupiska kości ludzkich i ułamki ceramiki oraz węgiel drzewny. Popielnice były zapewne pierwotnie otoczone niewielkimi kamieniami. Wymiary grobu: dł. 1,20 m, szer. 0,60 m; dno grobu znajdowało się na głębokości 0,42 m.

Inwentarz grobu nr 2:

1. Ułamki naczynia glinianego o powierzchni gładkiej, brunatnej, a wśród nich fragment brzegu wychylonego na zewnątrz (ryc. 8 f) i fragment z płaskim guzem.

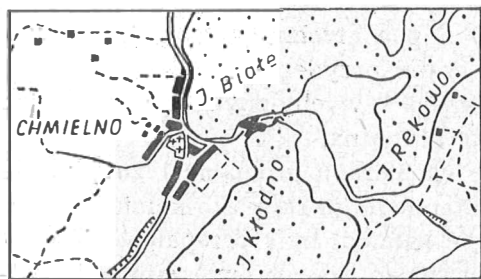
2. Fragment osełki kamiennej o zachowanej długości 4 cm i grubości 1,4 cm (ryc. 8c).

3. Przepalone kości ludzkie i węgiel drzewny.

Powyższy materiał kultury wschodniopomorskiej można datować na wczesny i środkowy okres lateński. Zainwentaryzowany jest pod nr 1970 : 106.

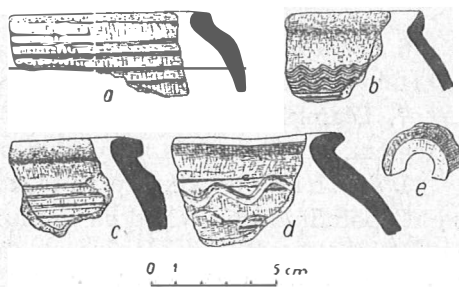
Chmielno, pow. Kartuzy

Wiosną 1969 r. pracownik Muzeum Archeologicznego w Gdańsku, mgr Janusz Podgórski, przeprowadził badania powierzchniowe w miej-

Ryc. 9. Chmielno, pow. Kartuzy. Plan sytuacyjny stanowiska. Skala 1 : 50 000

Fig. 9. Chmielno, Kartuzy district. Site plan. Scale 1 : 50 000

Ryc. 10. Chmielno, pow. Kartuzy: a—d — ułamki naczyń wczesnośredniowiecznych, e — fragment przęślika glinianego

Fig. 10. Chmielno, Kartuzy district: a—d — fragments of Early Mediaeval pottery, e — fragment of clay spindle whorl

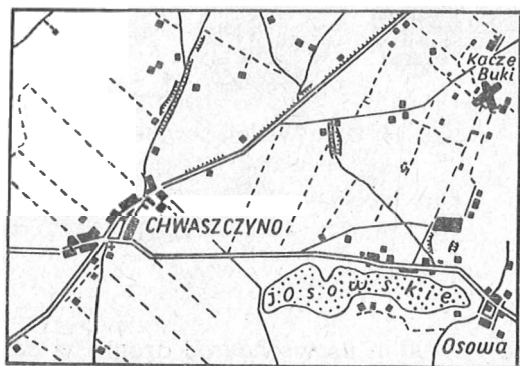
scowości Chmielno, pow. Kartuzy, gdzie na terenie grodziska wczesnośredniowiecznego położonego między jeziorami: Białym i Kłodno (ryc 9), zebrał kilkadziesiąt ułamków ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej oraz fragment przęślika glinianego.

Spośród ceramiki wyodrębnić można ułamki naczyń o profilu esowatym oraz fragment misy formy beczułkowatej. Zdobione są w przeważającej części poziomymi, równoległymi żłobkami, a poza tym ornamentem falistym (ryc. 10 a—d). Przęslik gliniany kształtu stożkowatego zachowany fragmentarycznie ma powierzchnię gładzoną, barwy szaro-brunatnej (ryc. 10e).

Materiał ten zainwentaryzowany jest pod nr 1969 : 4.

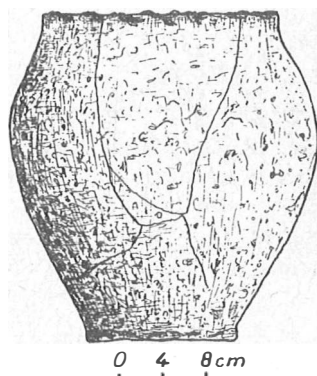
Chwaszczyno, pow. Wejherowo

W miejscowości Chwaszczyno, pow. Wejherowo, na niewielkim wzniesieniu w pobliżu zabudowań Józefa Pohnkego, należącym do gospodarza Franciszka Głombiowskiego (ryc. 11), w czasie prac rolnych uległ całkowitemu zniszczeniu grób skrzynkowy. O odkryciu tym powiadomił Muzeum Archeologiczne w Gdańsku Zbigniew Włodarkiewicz, który również uczestniczył w przeprowadzonych badaniach ratowniczych na tym stanowisku. W wyniku badań ustalona została dokładna lokalizacja dalszych grobów skrzynkowych oraz miejsca znaleziska, z którego zachowała się zaledwie jedna popielnica oraz płyty grobowe.

Ryc. 11. Chwaszczyno, pow. Wejherowo. Plan sytuacyjny stanowiska. Skala 1 : 50 000

Fig. 11. Chwaszczyno, Wejherowo district. Site plan. Scale 1 : 50 000

Ryc. 12. Chwaszczyno, pow. Wejherowo. Popielnica gliniana

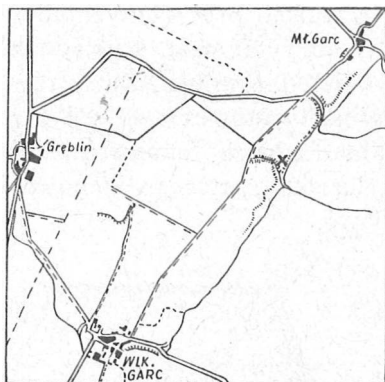
Fig. 12. Chwaszczyno, Wejherowo district. Clay urn

Popielnica gliniana kształtu jajowatego, z karbowaną krawędzią. Dno płaskie dobrze wyodrębnione z widocznymi odciskami palców. Powierzchnia naczynia schropowacona, barwy jasnobrunatnej, miejscami pomarańczowej. Wymiary: średn. otw. 21 cm, średn. brzuśca 28,5 cm, średn. dna 14 cm, wys. 29,4 cm (ryc. 12). Nr inw. 1969 : 16.

Chronologię popielnicy ustalono na wczesną epokę żelaza — kulturę wschodniopomorską.

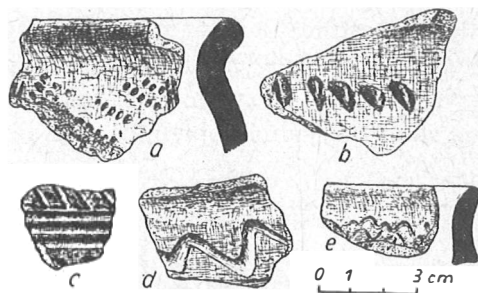
Garc Wielki, pow. Tczew

Latem 1970 r. pracownik Muzeum Archeologicznego w Gdańsku, mgr Janusz Podgórski, przeprowadził badania powierzchniowe na grodzisku wczesnośredniowiecznym w Garcu Wielkim, w wyniku których zebrali kilkadziesiąt ułamków ceramiki. Grodzisko to położone jest na krawędzi wyżyny nadwiślańskiej, nad parowem wcinającym się głęboko w tę wyżynę, na wysokości Gręblina, po lewej stronie drogi polnej prowadzącej

Ryc. 13. Garc Wielki, pow. Tczew.
Plan sytuacyjny stanowiska.
Skala 1 : 75 000

Fig. 13. Garc Wielki, Tczew district.
Site plan. Scale 1 : 75 000

Ryc. 14. Garc Wielki, pow. Tczew: a—e
— ułamki naczyń

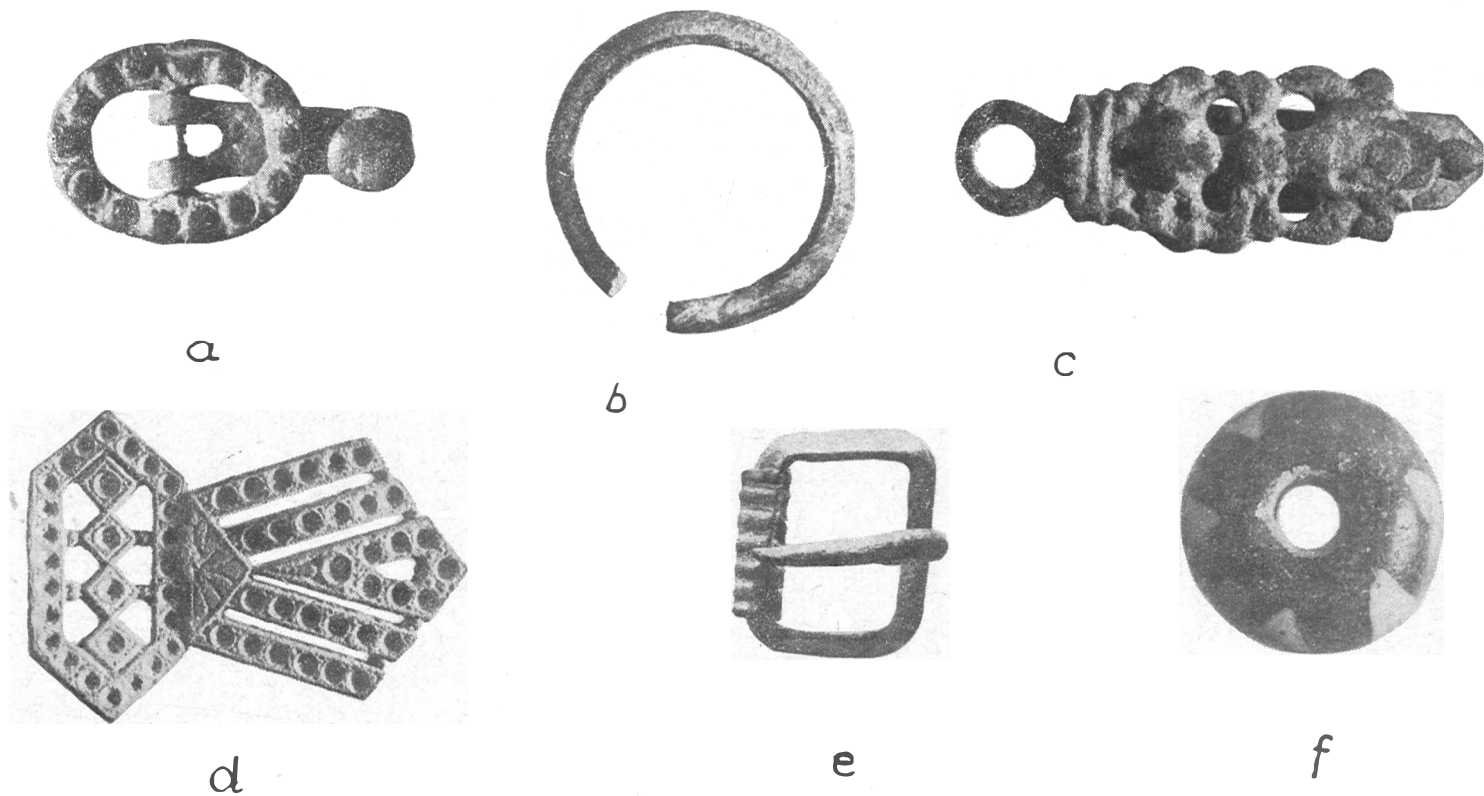
Fig. 14. Garc Wielki, Tczew district:
a—e — pottery fragments

z Małego Garca do Wielkiego Garca, ca 400 m na wschód od drogi i w odległości 1,5 km na południowy zachód od Małego Garca (ryc. 13). Wśród zebranych ułamków naczyń wymienić można brzegi naczyń o krawędzi zaokrąglonej i wychylonej na zewnątrz, zdobione poniżej ukośnymi nakłuciami grzebienia i podwójną linią falistą, oraz śródszcienne ułamki naczyń zdobione ukośnymi nakłuciami i linią falistą (ryc. 14 a—e).

Materiał zainwentaryzowany został pod nr 1970 : 29.

Gdańsk—Chełm

Muzeum Archeologiczne w Gdańsku otrzymało w darze od Franciszka Kukuryka zabytki datowane na okres neolityczny i okres wędrowek ludów. Zostały one znalezione w Gdańsku—Chełmie na polu uprawnym, położonym około 200 m w kierunku południowym od zabu-

Ryc. 15. Gdańsk-Chełm: a — sprzączka brązowa, b — kółko brązowe od sprzączki do pasa, c — brązowe okucie od pasa, d — ażurowa część okucia brązowego, e — brązowa sprzączka do pasa, f — paciorek szklany, płaskokulisty

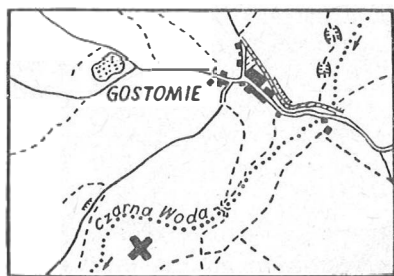
Fig. 15. Gdańsk-Chełm: a — bronze clasp, b — bronze ring from belt buckle, c — bronze ferrule from belt, d — open-work part of bronze ferrule, e — bronze belt clasp, f — planospherical glass bead

dowań przy ulicy Lubuskiej 152. Zabytki neolityczne stanowią 2 skrobacze krzemienne, surowiec i odłupek krzemienno, zainwentaryzowane pod nr 1970 : 2. Z tego samego stanowiska pochodzą następujące zabytki datowane na okres wędrówek ludów: a) sprzączka brązowa zdobiona na obwodzie plastycznym ornamentem w postaci guzków (kolec się nie zachował) (ryc. 15a), b) kółko brązowe od sprzączki do pasa wykonane z płaskiego drutu (ryc. 15 b) i c) brązowe zdobione okucie od pasa z zachowaną skórą (ryc. 15c). Zabytki te w księdze inwentarzowej figurują pod nr 1970 : 3.

Dalsze zabytki datowane na okres wędrówek ludów znalezione zostały na drugim stanowisku znajdującym się na polu uprawnym położonym około 50 m w kierunku północnym od domu mieszkalnego przy ulicy Lubuskiej 152. Należą do nich: ażurowa część okucia brązowego (ryc. 15d), brązowa sprzączka od pasa z zachowanym kolcem (ryc. 15e) i paciorek szklany, płaskokulisty, niebieski, z białą linią zygzakowatą, o średn. 1,4 cm i średn. otw. 0,4 cm (ryc. 15f). W księdze inwentarzowej zapisano je pod nr 1970 : 4.

Gostomie, pow. Kościerzyna

Jesienią 1970 r. mgr Jerzy Szwed, adiunkt Muzeum Archeologicznego w Gdańsku, przeprowadził badania powierzchniowe w miejscowości

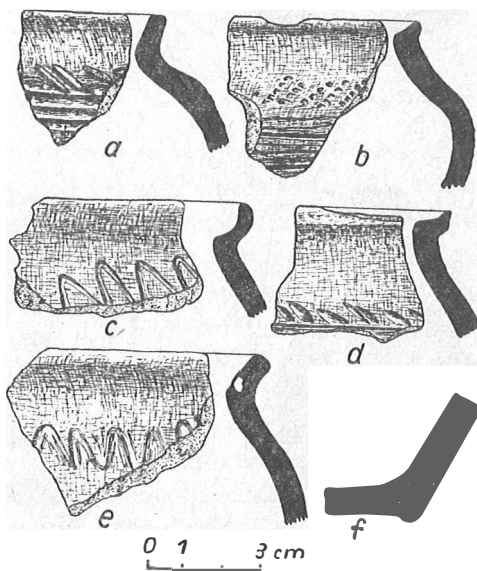

Ryc. 16. Gostomie, pow. Kościerzyna. Plan sytuacyjny stanowiska. Skala 1 : 50 000

Fig. 16. Gostomie, Kościerzyna district. Site plan. Scale 1 : 50 000

Ryc. 17. Gostomie, pow. Kościerzyna: a—e — ułamki naczyń, f — część przydenna naczynia

Fig. 17. Gostomie, Kościerzyna district: a—e — pottery fragments, f — bottom part of pot

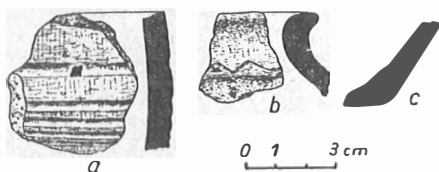

Gostomie, pow. Kościerzyna. Na terenie grodziska wczesnośredniowiecznego położonego na wzgórzu, w zakolu rzeki Czarnej Wody (ryc. 16), zebrano 144 ułamki ceramiczne. Spośród nich wyodrębnić można górne części naczyń z krawędzią wychyloną na zewnątrz. Niektóre zaopatrzone są we wrąb na pokrywę. Zdobione są w większości poziomymi, równoległymi żłobkami, ukośnymi słupkami i odciskami grzebienia oraz pojedynczą linią falistą (ryc. 17a-e). Ponadto wymienić także można część przydenną z woderbnionym wklęsłym dnem (ryc. 17f).

Materiał zainwentaryzowany został pod nr 1970 : 51.

Jastarnia, pow. Puck

Po wschodniej stronie drogi wiodącej na plażę, na wydmie, w miejscu występowania ciemnej ziemi dr Leszek Gajewski z Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN w Warszawie znalazł ułamki ceramiki wczesnośredniowiecznej, które ofiarował Muzeum Archeologicznemu w Gdań-

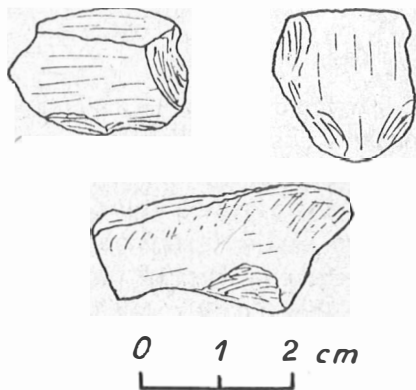
Ryc. 18. Jastarnia, pow. Puck: a—c — ułamki ceramiki

Fig. 18. Jastarnia, Puck district: a—c — pottery fragments

sku. Zostały one zainwentaryzowane pod nr 1970 : 5. Wśród ułamków naczyń znajdował się śródsieczny fragment zdobiony ornamentem poziomych żłobków, ułamek górnej części naczynia o płasko ściętej, wychylonej na zewnątrz krawędzi, zdobiony ornamentem falistym oraz przydenna część naczynia (ryc. 18a-c).

Jantar, pow. Nowy Dwór Gdański

Mgr Alicja Łuka i dr Leon Jan Łuka przeprowadzili badania powierzchniowe w miejscowości Jantar pow. Nowy Dwór Gdański. Na wydmie położonej po północnej stronie szosy prowadzącej do Stegny

Ryc. 19. Jantar, pow. Nowy Dwór Gdański. Narzędzia krzemienne

Fig. 19 Jantar, Nowy Dwór Gdański. Flint tools

znaleźli neolityczny skrobacz, rdzeń krzemienny i odłupek krzemienny (rzc. 19).

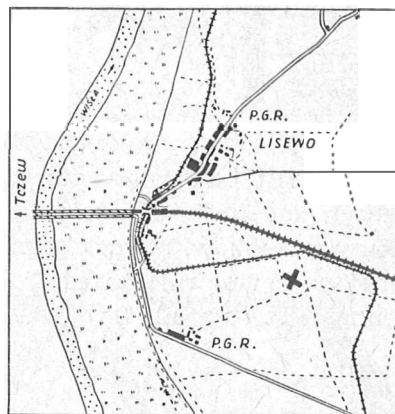
Materiał zainwentaryzowany został pod nr 1969 : 25.

Lisewo, pow. Malbork

Denar srebrny Antoninusa Piusa (160 r.) (rzc. 21a) jest darem mgr inż. Zygmunta Kolaty i Czesława Lenkiewicza ze Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian Lisewo V, przekazany Muzeum Archeologicznemu w Gdańsku. Pochodzi on z osady z okresu wpływów rzymskich, znajdującej się na mało widocznym wzniesieniu położonym w pobliżu toru kolejowego Tczew—Szymankowo, na północny wschód od budynku PGR Lisewo i Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian Lisewo V, w odległości 1 km od PGR (rzc. 20). W miejscu tym pracownicy Muzeum Archeologicznego w Gdańsku w grudniu 1970 r. przeprowadzili badania powierzchniowe, których rezultatem było znalezienie 3 szklanych paciorków, sprzączki brązowej od pasa, 3 przęślików glinianych, spośród których dwa zachowały się fragmentarycznie, kilkudziesięciu ułamków mało charakterystycznej ceramiki oraz kości zwierzęcych, z których jedna nosi ślady obróbki.

Ryc. 20. Lisewo, pow. Malbork.
Plan sytuacyjny stanowiska.
Skala 1 : 75 000

Fig. 20. Lisewo, Malbork district.
Site plan. Scale 1 : 75 000

Opis materiału:

1. Paciorek szklany barwy czarnej, nakrapiany, kształtu płasko kulistego. Wymiary: średn. 2 cm, wys. 1,2 cm, średn. otw. 0,7 cm (rzc. 21b).
2. Paciorek płasko kulisty wykonany z przezroczystego, zielonkawego szkliwa, zdobiony poziomą, zygzakowatą białą linią. Wymiary: średn. 1,8 cm, wys. 1,8 cm, średn. otw. 0,6 cm (rzc. 21c).
3. Paciorek szklany płasko kulisty barwy czarnej. Wymiary: średn. 1,2 cm, wys. 1 cm, średn. otw. 0,4 cm (rzc. 21d).
4. Sprzączka brązowa mająca kształt rombu, wykonana z okrą-

a

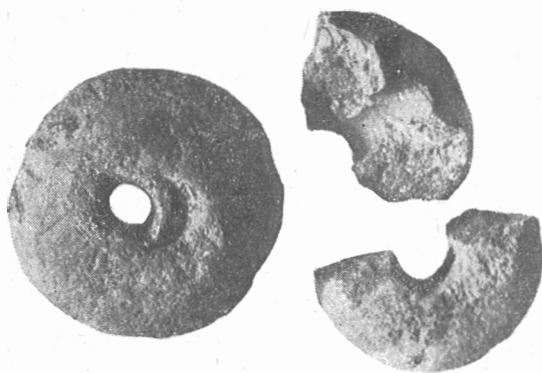
b

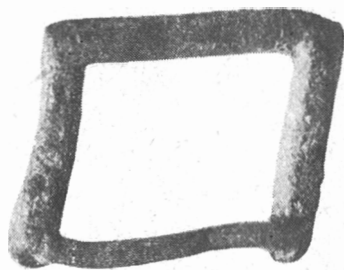
c

d

e

f

Ryc. 21. Lisewo, pow. Malbork: a — denar srebrny Antoniusa Piusa (awers i rewers), b—d — paciorki szklane, e — przęśliki gliniane, f — sprzączka brązowa
 Fig. 21. Lisewo, Malbork district: a — Antonius Pius silver denarius (obverse and reverse), b—d — glass beads, e — clay spindle whorls, f — bronze clasp

głęgo drutu spłaszczonego z jednej strony. Wymiary: dł. 3,5 cm, szer. 2,8 cm (ryc. 21f).

5. Przęślik gliniany kształtu dwustożkowatego o zaokrąglonym załomie, wklęsły przy otworze. Wymiary: wys. 2 cm, średn. 4 cm, średn. otw. 0,9 cm (ryc. 21e).

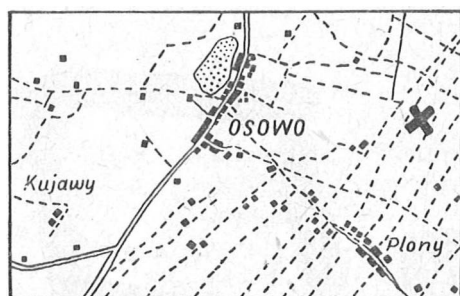
6. Przęślik gliniany zachowany fragmentarycznie, dwustożkowaty z ostro zaznaczonym załomem, płaski ścięty przy otworze: wys. 2,5 cm (ryc. 21e).

7. Przęślik gliniany zachowany w połowie, płaski. Wymiary: wys. 1 cm, średn. 3,5 cm, średn. otw. 1 cm (ryc. 21e).

Materiał zabytkowy z Lisewa stanowi własność Muzeum i zainwentaryzowany jest pod nr 1970 : 96.

Osowo Leśne, pow. Starogard Gdański

Jesienią 1969 r. kierownik szkoły w Osowie Leśnym p. Brzeziński powiadomił Muzeum Archeologiczne w Gdańsku o znalezieniu dwóch dobrze zachowanych ozdób brązowych w postaci bransolety i fibuli. Znalezione one zostały podczas orki na niewielkim wzniesieniu położonym około 150 m na północ od zabudowań Michała Polluma w Osowie Leśnym (ryc. 22). W ślad za tym zgłoszeniem pracownicy Muzeum prze-

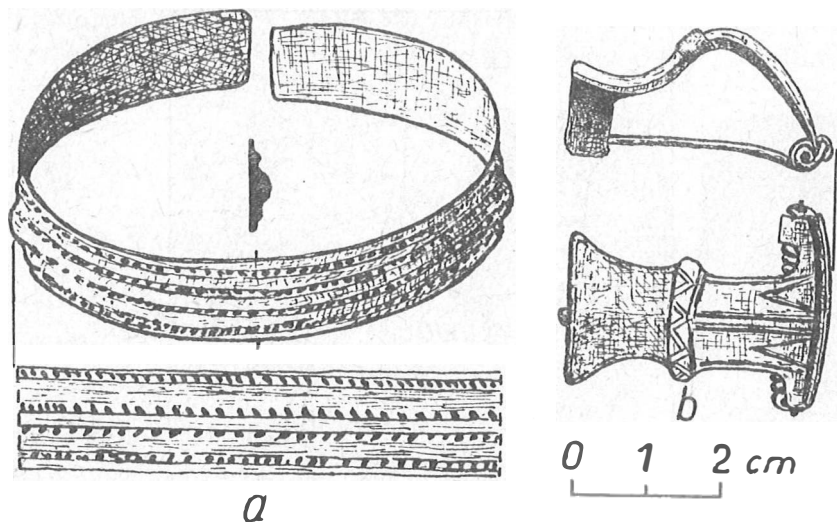

Ryc. 22. Osowo Leśne, pow. Starogard Gdański. Plan sytuacyjny stanowiska.
Skala 1 : 50 000

Fig. 22. Osowo Leśne, Starogard Gdański district. Site plan. Scale 1 : 50 000

prowadzili badania weryfikacyjne, w wyniku których stwierdzili, że jest to cmentarzysko płaskie grobów ciała palnych, być może i grobów szkieletowych, z okresu wpływów rzymskich. Na skutek orki groby w dużym stopniu uległy zniszczeniu.

Zachowana bransoleta brązowa wykonana jest z dość szerokiej taśmy, zdobionej po zewnętrznej stronie poziomymi żeberkami, nacinanymi drobnymi, pionowymi i ukośnymi kreskami. Wymiary: szer. taśmy 1,2 cm, średn. bransolety 6 cm (ryc. 23a). Fibula brązowa dwuczęściowa ma szeroki, taśmowaty kabłąk, wysoką pochewkę i sprężynkę osłoniętą kapturkiem. Kabłąk jest esowato wygięty, zdobiony podłużnymi żłobkami i dwoma wiszącymi trójkątami przy główce. Oddzielony jest od

Ryc. 23. Osowo Leśne, pow. Starogard Gdański: a — bransoleta brązowa, b — fibula brązowa

Fig. 23. Osowo Leśne, Starogard Gdański district: a — bronze bracelet, b — bronze fibula

nóżki grzebieniem zdobionym zygzakowatą, podwójną linią. Powierzchnia fibuli pokryta jest zieloną patyną. Wymiary: dł. 3,5 cm, szer. sprężynki 2,7 cm, wys. pochewki 1,2 cm, szer. kabłąka 1,7 cm, (ryc. 23b). Fibula datowana jest na 2 połowę II w. n.e.

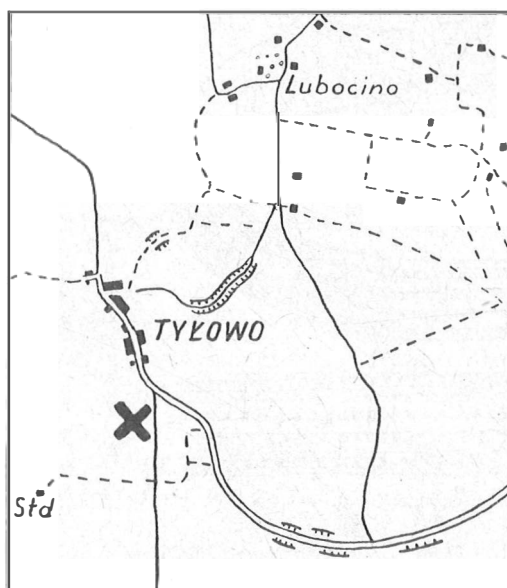
Zabytki te stanowią własność Muzeum i zainwentaryzowane są pod nr 1969 : 17.

Podjazy, pow. Kartuszy

Z badań weryfikacyjnych przeprowadzonych w listopadzie 1970 r. przez mgr. Janusza Podgórskiego, pracownika Muzeum Archeologicznego w Gdańsku, w miejscowości Podjazy, pow. Kartuszy, pochodzi około 100 ułamków ceramiki wczesnośredniowiecznej, które zostały zainwentaryzowane pod nr 1970 : 80.

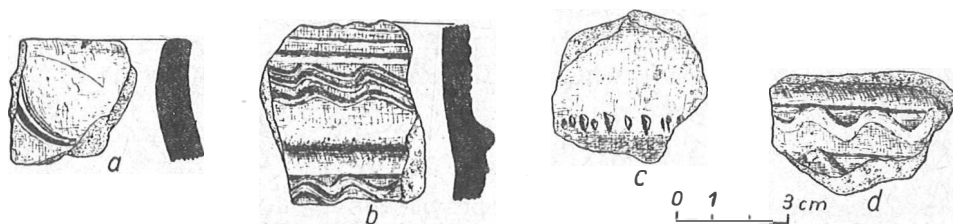
Miejsce znaleziska to grodzisko wczesnośredniowieczne zlokalizowane około 3 km na północny wschód od wsi, na odosobnionym wzgórzu, położonym wśród łąk, około 300 m od południowo-wschodniego brzegu jeziora Pręgożyno (ryc. 24).

Spśród ułamków pochodzących od różnych naczyń wymienić należy między innymi górne części naczyń słabo profilowanych. Ułamki w większości zdobione są ornamentem pojedynczych i wielokrotnych linii faliastych, poziomych rzędów nakłuc wykonanych patykami oraz poziomych, plastycznie zaznaczonych bruzd (ryc. 25a—d).

Ryc. 24. Podjazy, pow. Kartuzy. Plan sytuacyjny stanowiska. Skala
1 : 37 500

Fig. 24. Podjazy, Kartuzy district. Site plan. Scale 1 : 37 500

Ryc. 25. Podjazy, pow. Kartuzy: a—d — ułamki naczyń

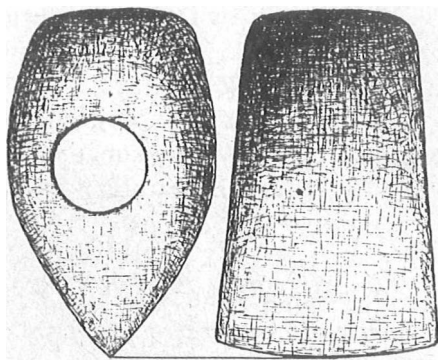
Fig. 25. Podjazy, Kartuzy district: a—d — pottery fragments

Pogódki, pow. Kościerzyna

Szkoła Podstawowa w Koźminie, pow. Kościerzyna, ofiarowała Muzeum Archeologicznemu w Gdańsku toporek kamienny, który zainwentaryzowany został pod nr 1970 : 52. Odkrycia toporka dokonano w pobliżu kościoła Cystersów w Pogódkach, pow. Kościerzyna, w czasie budowy kanału odwadniającego dla wód spływających do rzeki Wierzycy.

Neolityczny toporek kamienny poszerzony przy otworze ma płasko zużyty obuch i zaokrąglone ostrze bez śladów zużycia. Powierzchnia

gładka, czarna. Wymiary: dł. 8 cm, największa szer. 4,5 cm, grub. 4,5 cm, szer. ostrza 5 cm, średn. otw. 2,1 cm (ryc. 26).

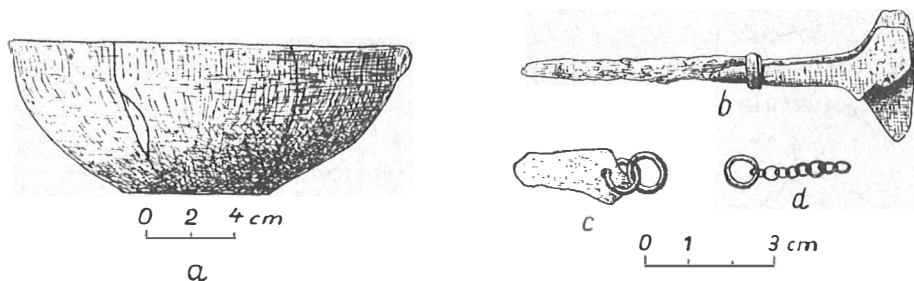

Ryc. 26. Pogódki, pow. Kościerzyna.
Toporek kamienny

Fig. 26. Pogódki, Kościerzyna district.
Stone hatchet

Potęgowo, pow. Wejherowo

Muzeum Archeologiczne w Gdańsku otrzymało w darze od Jacka Cieślaka zamieszkałego w Sopocie zabytki kultury wschodniopomorskiej pochodzące z Potęgowa, pow. Wejherowo, które zainwentaryzowane zostały pod nr 1969:23. Niestety bliższa lokalizacja stanowiska nie jest znana.

Ryc. 27. Potęgowo, pow. Wejherowo: a — misa gliniana, b — szczypce żelazne, c — fragment wisiorka brązowego, d — łańcuszek brązowy

Fig. 27. Potęgowo, Wejherowo district: a — clay bowl, b — iron pincers, c — fragment of bronze pendant, d — bronze chain

Opis materiału:

1. Misa gliniana stożkowata o lekko wklęsłej szyjce mająca na krawędzi szerokie, nie przekłute ucho. Powierzchnia naczynia gładzona, barwy brunatnopomarańczowej. Wymiary: średn. otw. 18 cm, średn. dna 7 cm, wys. 7,6 cm (ryc. 27a).

2. Szczypce żelazne z brązowym kółkiem, silnie zniszczone, z trójkątnie rozszerzającymi się końcami, o zachowanej długości 9,6 cm (ryc. 27b).

3. Ułamek wisioraka brązowego w postaci fragmentarycznie zachowanej blaszki z otworkiem, w którym tkwi łańcuszek składający się z dwóch ogniwek (ryc. 27c).

4. Łańcuszek brązowy o długości 3,5 cm, składający się z 10 owalnych ogniwek wykonanych z bardzo cienkiego drutu, zawieszonych na większym kółku zrobionym z dość grubego drutu (ryc. 27d).

Pruszcz Gdański, pow. Gdańsk

Z odkryć dokonanych w 1926 r. na terenie cmentarza katolickiego w Pruszczu Gdańskim pochodzi znany w literaturze¹ grzebień kościany, datowany na okres wędrówek ludów. Muzeum Archeologiczne w Gdańsku nabyło go w dniu 1 VI 1970 r. od mgr Leszka Ogórka z Poznania. Grzebień kościany zainwentaryzowany pod nr 1970:56 ma półkolistą oprawkę składającą się z dwóch płytek kościanych z brązowymi nitami, zdobioną ornamentem stempelkowym w postaci kółek z zaznaczonym środkiem. Długość jego wynosi 8 cm, szerokość — 4 cm. (ryc. 28).

Rumia, pow. Wejherowo

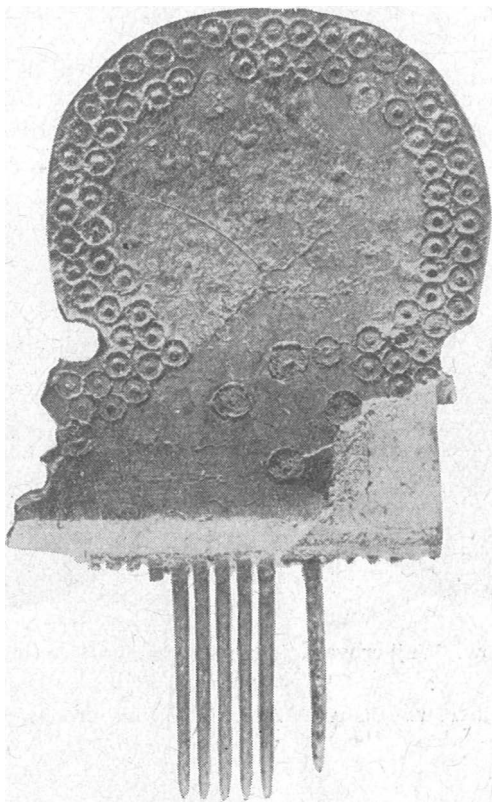
Konserwator zabytków archeologicznych na województwo gdańskie dokonał zakupu w „Desie” w Gdańsku monety brązowej Antoninusa Piusa z okresu rzymskiego (ryc. 29). Pochodzi ona z miejscowości Rumia, pow. Wejherowo. Stanowi własność Muzeum Archeologicznego w Gdańsku i zainwentaryzowana została pod nr 1970:1.

Smażyno, pow. Wejherowo

Latem 1970 r. społeczny opiekun zabytków archeologicznych w Łużynie, pow. Wejherowo, Kazimierz Dampz, zawiadomił Muzeum Archeologiczne w Gdańsku o odkryciu grobu skrzynkowego w miejscowości Smażyno, pow. Wejherowo. Grób odkryty został w lasku stanowiącym własność F. Trepczyka, oddalonym około 300 m na południowy zachód od kościoła w Smażynie (ryc. 30).

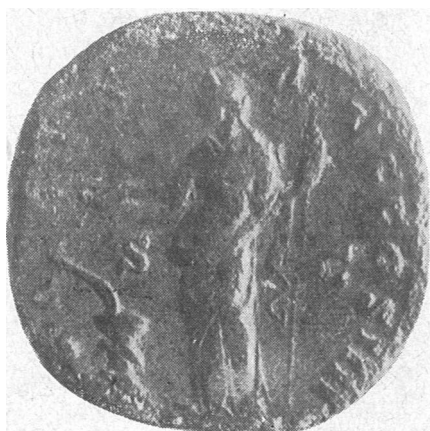
W badaniach ratowniczych przeprowadzonych przez pracowników Muzeum, mgr mgr A. Kleinę, M. Pietrzaka i J. Szweda, brał udział również doc. dr habil. E. Rozenkranz z Uniwersytetu Gdańskiego. W trakcie

¹ W. La Baume, *Ausgrabungen bei Praust Kr. Danziger Höhe*, „Blätter f. Deutsche Vorgeschichte”, 1926, H. 4, s. 5—9, tabl. VI, ryc. a; tenże, *Urgeschichte der Ostgermanen*, Gdańsk 1934, s. 154, tabl. 75, ryc. b; J. Kostrzewski, *Pradzieje Pomorza*, Wrocław 1966, tabl. XVIII, ryc. 2.

Ryc. 28. Pruszcz Gdański. Grzebień kościany

Fig. 28. Pruszcz Gdański. Bone comb

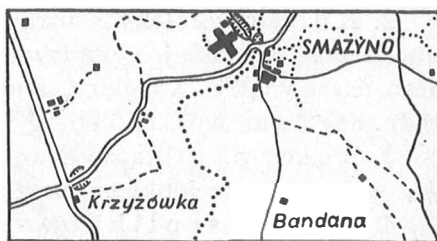

Ryc. 29. Rumia, pow. Wejherowo. Moneta brązowa Antoninusa Piusa (awers i rewers)

Fig. 29. Rumia, Wejherowo district. Antoninus Pius bronze coin (obverse and reverse)

Ryc. 30. Smażyńno, pow. Wejherowo.
Plan sytuacyjny stanowiska. Skala
1 : 50 000

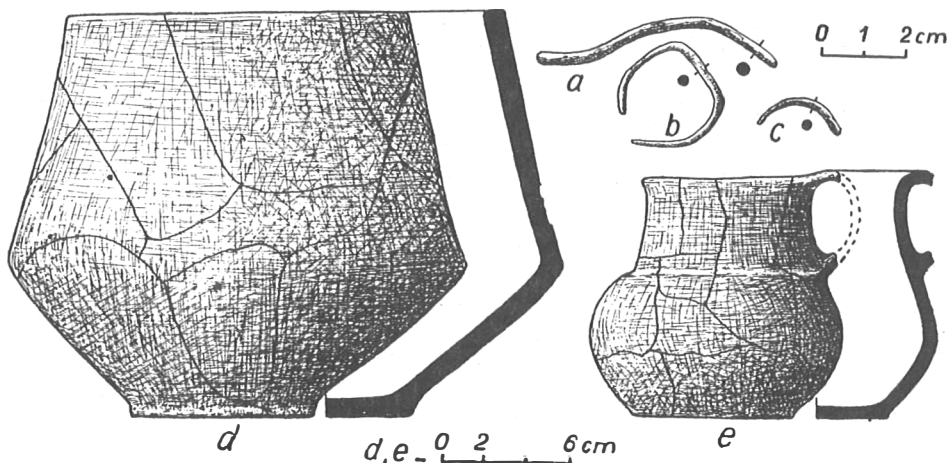
Fig. 30. Smażyńno, Wejherowo district.
Site plan. Scale 1 : 50 000

badan pod warstwą ciemnej ziemi odsłonięto bruk kamienny złożony z niedużych kamieni, który w rzucie poziomym miał kształt owalny o wymiarach na linii północ—południe 100 cm i linii wschód—zachód 105 cm. Zawartość grobu stanowiły: 2 naczynia gliniane wypełnione czystym piaskiem, 2 kolczyki brązowe leżące luźno w piasku, 1 fragment szpili brązowej oraz przepalone kości ludzkie. Te ostatnie znajdowały się między obudową grobu oraz pod płaskimi kamieniami, którymi wyłożone było dno.

Opis materiału:

1. Naczynie szerokootworowe kształtu dwustożkowatego o ostрым załomie brzuśca. Dno wyodrębnione, płaskie. Powierzchnia gładka, glina barwy brunatnej. Wymiary: średn. brzuśca 21 cm, średn. otw. 15,5 cm, średn. dna 8,5 cm, wys. 19 cm (ryc. 31d).

Ryc. 31. Smażyńno, pow. Wejherowo: a — fragment szpili brązowej, b—c — kolczyki brązowe, d — dwustożkowate naczynie gliniane, e — kubek gliniany

Fig. 31. Smażyńno, Wejherowo district: a — fragment of bronze pin, b—c — bronze ear-ring, d — biconical clay pot, e — clay mug

2. K u b e k gliniany z utraconym uchem z płasko kulistym brzuścem, o dość wysokiej, cylindrycznej szyjce oraz brzegu wychylonym nieco na zewnątrz. Wymiary: średn. otw. 8,2 cm, średn. brzuśca 12 cm, średn. dna 7 cm, wys. 11,5 cm (ryc. 31e).

3. K o l c z y k i brązowe, w tym jeden zachowany fragmentarycznie, wykonane z cienkiego drutu o średnicy 1,5 mm (ryc. 31b, c).

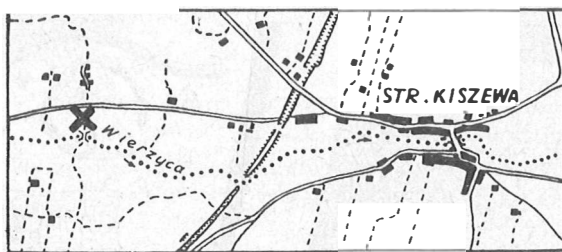
4. Fragment szpilki brązowej wykonanej z drutu o średnicy 1,6 mm (ryc. 31a).

Powyższy materiał przynależy do kultury wschodniopomorskiej i zainwentaryzowany jest pod nr 1970 : 90.

Stara Kiszewa. pow. Kościerzyna

Latem 1970 r. przeprowadzone zostały przez pracowników Muzeum Archeologicznego w Gdańsku badania powierzchniowe, a następnie ratownicze w miejscowości Stara Kiszewa, pow. Kościerzyna. Na niewielkim piaszczystym wzniesieniu stanowiącym własność Józefa Skrzyńskiego i Stanisława Wołoszyka, położonym nad pradoliną rzeki Wierzyca, w odległości 2 km na wschód od wsi, po lewej stronie drogi prowadzącej do Bartoszego Lasu (ryc. 32) odkryto zabytki, które pochodzą z osady kultury wschodniopomorskiej i z okresu wczesnośredniowiecznego.

Do zabytków kultury wschodniopomorskiej zainwentaryzowanych pod nr 1970 : 112 należą:

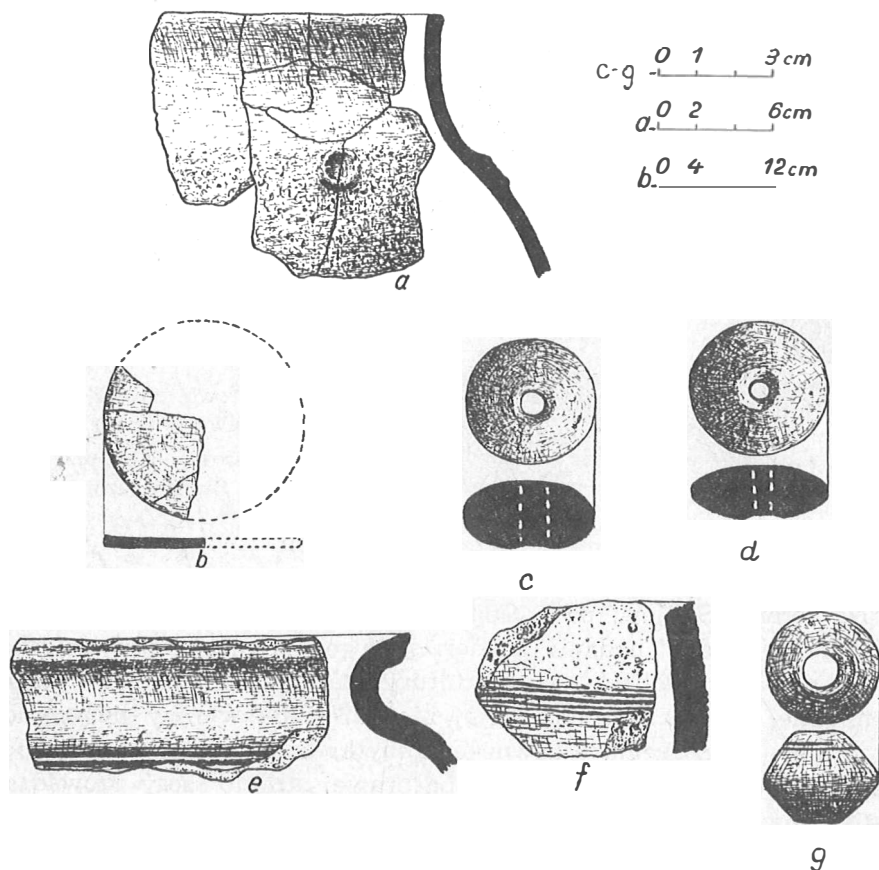

Ryc. 32. Stara Kiszewa, pow. Kościerzyna. Plan sytuacyjny stanowiska. Skala 1 : 50 000

Fig. 32. Stara Kiszewa, Kościerzyna district. Site plan. Scale 1 : 50 000

1. Ułamki ceramiki, spośród których wymienić można górną część naczynia o chropowatym brzuścu i dość wysokiej szyjce o gładkiej powierzchni. Na brzuścu poniżej nasady szyjki znajduje się wklęsły guzek (ryc. 33a). Prócz tego zrekonstruowany płaski talerz gliniany o średnicy 20 cm i grubości 1 cm, z karbowaną krawędzią (ryc. 33b).

2. Dwa przęsłiki gliniane o średnicy 3,5 cm i przekroju owalnym (ryc. 33c, d).

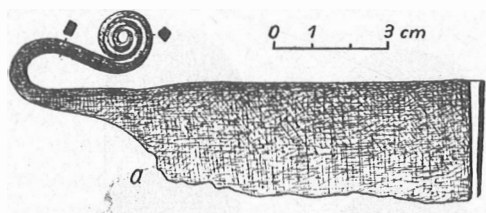
Ryc. 33. Stara Kiszewa, pow. Kościerzyna: a — fragment górnej części naczynia, b — zrekonstruowany płaski talerz gliniany, c—d — przeszłiki gliniane, e — fragment naczynia, f — ułamek naczynia, g — przeszłik gliniany dwustożkowaty
 Fig. 33. Stara Kiszewa, Kościerzyna district: a — fragment of upper part of pot, b — reconstructed flat clay plate, c—d — clay spindle whorls, e — fragment of pot, f — fragment of pot, g — biconical clay spindle whorl

3. Polepa.

Z osady wczesnośredniowiecznej pochodzi kilkadziesiąt ułamków naczyń, między innymi ułamek górnej części naczynia o dość wysokiej szyjce i wychylonym na zewnątrz wylewie oraz krawędzi wywiniętej na zewnątrz (ryc. 33e). W większości ułamki naczyń zdobione są równoległymi, poziomymi żłobkami (ryc. 33f). Ponadto w skład zabytków wchodzi przeszłik gliniany dwustożkowaty zdobiony dwiema poziomymi liniami, którego wymiary wynoszą: wys. 2,4 cm, średn. 3 cm oraz średn. otw. 1 cm (ryc. 33g), polepa, kości zwierzęce i węgiel drzewny. Powyższe zabytki zostały zainwentaryzowane pod nr 1970 : 113.

Szczodrowo, pow. Kościerzyna

W czerwcu 1970 r. do księgi inwentarzowej w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku pod nr 57 wpisany został zabytek z miejscowości Szczodrowo, pow. Kościerzyna, znany w literaturze². Jest to datowana na młodszą epokę brązu brzytwa brązowa ze spiralnym uszkiem, ze źle zachowanym ostrzem, mająca wymiary: dł. 12,2 cm, i szer. 3 cm (ryc. 34). Zakupiona została od mgr Leszka Ogórka zamieszkałego w Poznaniu.

Ryc. 34. Szczodrowo, pow. Kościerzyna.
Brzytwa brązowa

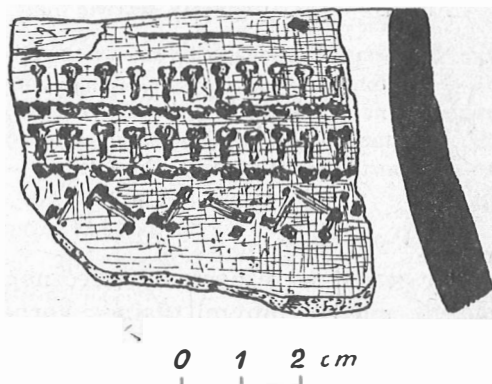
Fig. 34. Szczodrowo, Kościerzyna district. Bronze razor

Świbno, pow. Gdańsk

Na terenie Świbna, pow. Gdańsk, mgr Alicja Łuka i dr Leon Jan Łuka przeprowadzili badania powierzchniowe, w trakcie których zebrali ułamki ceramiki neolitycznej — kultury amfor kulistych, dwa odłupki krzemienne, silnie zwiędnięte bliżej nie określone wyroby bursztynowe oraz drobne ilości węgla drzewnego. Zabytki te pochodzą z osady położonej na wydmy za posesją nr 13 po prawej stronie szosy prowadzącej do Mikoszewa, w odległości 100 m od szosy i posesji.

Wśród kilkunastu mało charakterystycznych ułamków ceramiki znajduje się fragment cylindrycznej szyjki naczynia z zaokrągloną krawędzią, bogato zdobiony ornamentem w postaci dwóch rzędów pionowych słupków i dwóch rzędów trójkątnych nakłuc tworzących poziome linie, o poniżej rząd zygzaków (ryc. 35). Powierzchnia gładka, barwy jasnobrunatnej, glina z domieszką gruboziarnistego piasku i tłucznia.

Materiał ten wpisany jest do księgi inwentarzowej pod nr 1969 : 24.

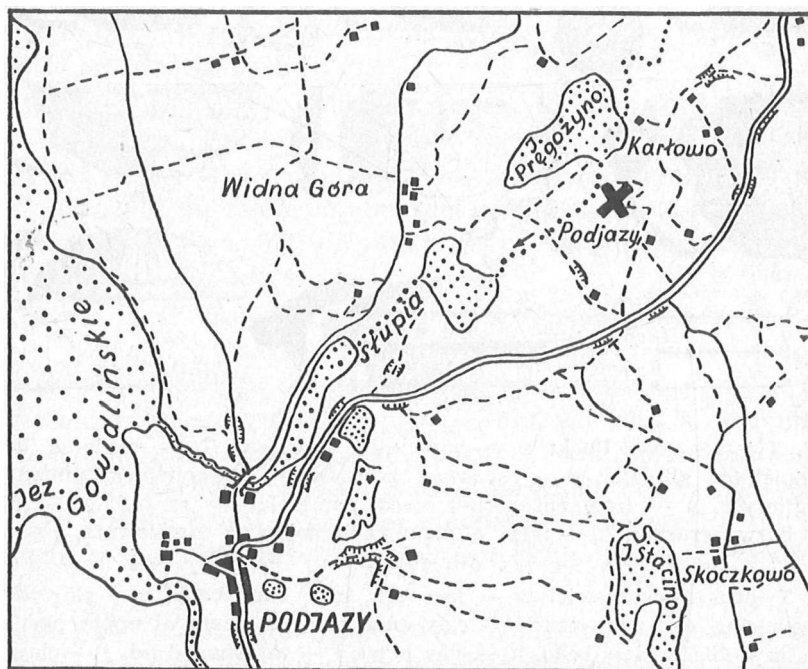
Ryc. 35. Świbno, pow. Gdańsk. Ułamek naczynia

Fig. 35. Świbno, Gdańsk district. Pottery fragment

² W. La Baume, *Urgeschichte der Ostgermanen* tabl. 14, ryc. 1.

Tyłowo, pow. Puck

Jesienią 1969 r. Muzeum Archeologiczne w Gdańsku zostało powiadomione o przypadkowym odkryciu grobu skrzynkowego w miejscowości Tyłowo, pow. Puck. Miejsce znaleziska znajdowało się na polu Jana Rogockiego, położonym na zachód od drogi polnej prowadzącej z Tyłowa w kierunku południowym od rzeki Piaśnicy (ryc. 36).

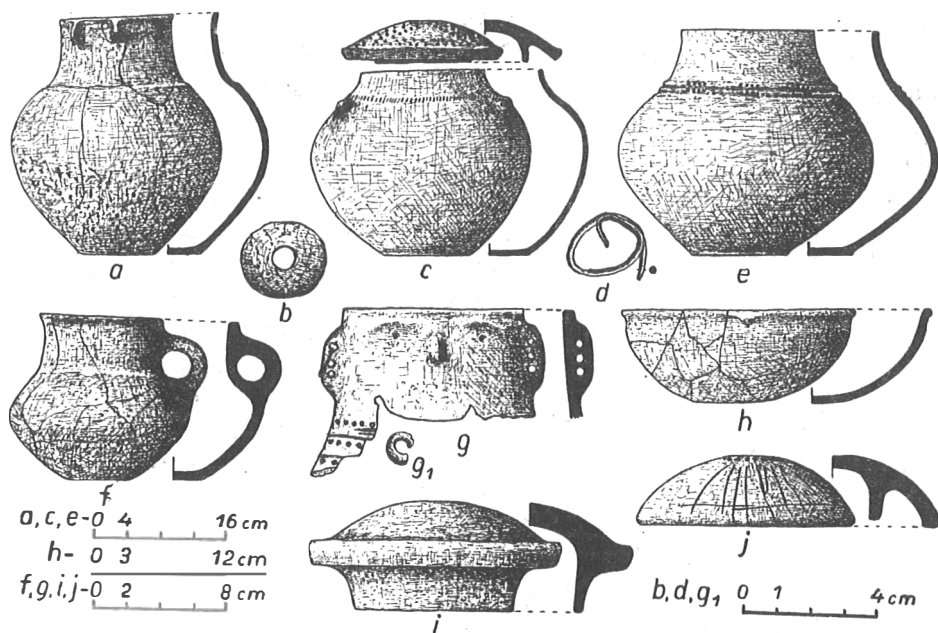

Ryc. 36. Tyłowo, pow. Puck. Plan sytuacyjny stanowiska. Skala 1 : 37 500

Fig. 36. Tyłowo, Puck district. Site plan. Scale 1 : 37 500

Odkryty grób, częściowo zniszczony, zawierał 7 popielnic z przepalonymi kośćmi ludzkimi. Zostały one wyjęte przez młodzież szkolną pod nadzorem kierownictwa Szkoły Podstawowej w Tyłowie, a następnie zabezpieczone w szkole. Na miejsce odkrycia przybył archeolog, który następnie przewiózł do Muzeum inwentarz grobowy. W całości zachowały się:

1. Popielnica z plastycznym wyobrażeniem twarzy ludzkiej składającym się z nosa, uszu i słabo zaznaczonych oczu w postaci kółeczek. Kształt gruszkowaty, szyjka dość wysoka, wyodrębniona. Powierzchnia gładka, a poniżej największej wydętości brzuśca — schropowacona. Barwa szarobrunatna. Wymiary: wys. 29 cm, średn. otw. 14 cm, średn. brzuśca 25 cm, dno 12 cm (ryc. 37a). Wewnątrz popielnicy znajdował się przepalony paciorek kościany kształtu dwustożkowatego

Ryc. 37. Tyłowo, pow. Puck: a — popielnica twarzowa, b — paciorek kościany, c — popielnica gliniana, d — brązowy kolczyk, e — popielnica gliniana, f — kubek gliniany, g — fragment górnej części popielnicy twarzowej, g₁ — paciorek szklany barwy czarnej, h — misa gliniana, i — pokrywa czapkowata, j — pokrywa gliniana

Fig. 37. Tyłowo, Puck district: a — face urn, b — bone bead, c — clay urn, d — bronze ear-ring, e — clay urn, f — clay mug, g — fragment of upper part of face urn, g₁ — black glass bead, h — clay bowl, i — cap-shaped lid, j — clay lid

z ostrym załomem. Wys. paciorka 1,4 cm, średn. otw. 0,8 cm, szer. 2,8 cm (ryc. 37b).

2. Popielnica o baniastym kształcie brzuśca i niskiej stożkowatej szyjce z cylindryczną krawędzią. U nasady szyjki osadzone są w jednakowej od siebie odległości 3 przekłute taśmowate ucha. W tym też miejscu przebiega dookoły ornament w postaci poziomego pasma krótkich skośnych słupków. Powierzchnia gładka, brunatna (ryc. 37c). Wymiary: wys. 23 cm, średn. otw. 15 cm, średn. brzuśca 26 cm, dno 11 cm.

Stożkowata pokrywa czapkowata z niską cylindryczną zakładką, z lekko wklęsłym wierzchołkiem. Powierzchnia pokrywy zdobiona jest dołkami obiegającymi krawędź pokrywy i wierzchołek, od którego rozchodzą się promieniście trzy grupy utworzone z potrójnych rzędów dołków. Powierzchnia gładzona, barwa szarobrunatna (ryc. 37c). Wymiary: wys. 5,5 cm, średn. 19 cm, średn. otw. 12 cm.

Wewnątrz popielnicy znajdował się brązowy kolczyk z drutu z końcami zachodzącymi na siebie oraz kawałek zgiętego drutu (ryc. 37d). Średn. drutu 1,5 mm.

3. Popielnica kształtu wazowatego o dwustożkowatym brzuścu i dość wysokiej stożkowatej szyjce. U nasady szyjka zdobiona jest 3 poziomymi bruzdami, w obrębie których znajduje się 8 grup słupków utworzonych z głębokich nakłuć. Powierzchnia gładzona, barwa brunatnoczysta (ryc. 37e). Wymiary: wys. 27 cm, średn. otw. 15,5 cm, średn. brzuśca 28 cm, dno 12 cm.

4. Kubek pełniący rolę przystawki, z szerokim taśmowatym uchem osadzonym poniżej krawędzi. Szyjka cylindryczna, wyodrębniona, z krawędzią lekko wychyloną na zewnątrz. Brzusiec dwustożkowaty z zaokrąglonym załomem, dno płaskie. Powierzchnia gładzona, barwa szarobrunatna (ryc. 37f). Wymiary: wys. 10 cm, średn. otw. 7 cm, średn. brzuśca 11 cm, dno 4 cm.

5. Górna część popielnicy twarzowej, na której szyjce wymodelowana jest twarz ludzka składająca się z plastycznie zaznaczonego nosa i łuków brwiowych, oczu wyobrażonych w postaci płytkich dołków i plastycznie modelowanych potrójnie przekłutych uch. W jednym z uch zawieszony jest brązowy kolczyk z nanizanym ciemnym paciorkiem szklanym (ryc. 37g). Zachowana tylko fragmentarycznie szyjka naczynia zdobiona jest trzema rzędami głębokich dołków i poziomymi liniami rytych. Powierzchnia gładzona, barwa czarna (ryc. 37g). Wymiary: średn. otw. 10,5 cm.

6. Misa stanowiąca pokrywę popielnicy, szerokootworowa, w kształcie odcinka kuli, ze słabo wyodrębnionym dnem. Szyjka lekko wklęsła z krawędzią wychyloną na zewnątrz. Na krawędzi znajduje się płaski guzek. Powierzchnia gładka, barwa brunatna (ryc. 37h). Wymiary: wys. 8,2 cm, średn. otw. 20 cm, średn. brzuśca 19 cm, dno 8,6 cm.

7. Pokrywa czapkowata z dość wysoką cylindryczną zakładką, krawędzią zgrubiałą i z wklęsłym wierzchołkiem. Powierzchnia gładka, barwa brunatna (ryc. 37i). Wymiary: wys. 7,5 cm, średn. 15 cm, średn. otw. 9 cm.

8. Pokrywa w kształcie odcinka kuli z niską cylindryczną zakładką, bez wyodrębnionej krawędzi i z wklęsłym wierzchołkiem, który obiega ornament głębokich dołków. Ponadto od wierzchołka rozchodzą się promieniście w dwóch grupach linie ryte i linie utworzone z głębokich dołków. Powierzchnia gładka, barwa czarna (ryc. 37j). Wymiary: wys. 4,5 cm, średn. 13 cm, średn. otw. 6 cm.

Opisany materiał kultury wschodniopomorskiej datowany jest na okres Hallstatt D. W księdze inwentarzowej figuruje pod nr 1969:15.